

Haridusliku erivajadusega õpilase toetamine Kallavere Keskkoolis

1.	HEV õpilase toetamise eesmärk	2
2.	HEV õpilast toetav personal	2
2.1.	Klassijuhataja/ klassiõpetaja/aineõpetaja	2
2.2.	HEV koordinaator.....	2
2.3.	Tugispetsialistid.....	2
2.3.1.	Sotsiaaltöötaja	2
2.3.2.	Psühholoog	2
2.3.3.	Logopeed	3
2.3.4.	Õpiabirühma õpetaja	3
2.3.5.	Abiõpetaja	3
2.3.6.	Pikapäevarühma kasvataja	3
3.	HEV õpilase abistamise võimalused.....	4
3.1.	Pikapäevarühm	4
3.2.	Õpiabirühmad	4
3.3.	Koduõpe.....	4
3.4.	Konsultatsioonitunnid.....	4
3.5.	Individuaalne õppekava	4
4.	HEV õpilase abistamise protsess	5
4.1.	Abivajaja märkamine.....	5
4.2.	Tugisüsteemide töökoosolek	5
4.3.	Õpilase individuaalsuse kaardi (ÕIK) koostamine	5
4.4.	Andekas laps ja erivajadus	6
4.5.	Koostöö eriarstiga.....	6
4.6.	Nõustamiskomisjoni suunamine.....	6
4.7.	Kokkuvõtete tegemine õpiabi tõhususest	7

1. HEV õpilase toetamise eesmärk

Juhendmaterjal „Haridusliku erivajadusega õpilase toetamine Kallavere Keskkoolis“ kuulub Kallavere Keskkooli põhikooli õppekava juurde.

Tugimeetmed on suunatud õpiraskustega, käitumisprobleemidega, tervisehäiretega, pikemaajaliselt õpikeskkonnast eemal viibivatele, kooli õppekeelt ebapiisavalt valdavatele või andekatele õpilastele.

Tugimeetmete eesmärk on võimalikult varajane märkamine ja püüd ennetada õpi-, suhtlemis- ning käitumisprobleeme.

2. HEV õpilast toetav personal

2.1. Klassijuhataja/ klassiõpetaja/aineõpetaja

Klassijuhataja/ klassiõpetaja/aineõpetaja

Õpilase probleemide esmane märkaja on õpetaja. Õpetaja kasutab tundides erivajadusega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele. Klassijuhataja suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutuselevõetud tugimeetmetest. Raskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja/klassiõpetaja või aineõpetaja tugisüsteemide spetsialistidega, et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt. Vajadusel teeb ettepaneku õpiabirühma suunamiseks.

2.2. HEV koordinaator

Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab õpilase individuaalsuse kaardi täitmist. Tulenevalt vajadusest teavitab koordinaator lapsevanemat, teeb ettepanekuid direktorile vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd asutuses ning selle väliselt.

2.3. Tugispetsialistid

2.3.1. Sotsiaaltöötaja

Vajadusel esindab sotsiaaltöötaja HEV õpilasi väljaspool kooli.

Kõikidele HEV õpilastele võimaldatakse sotsiaaltöötaja abi. Sotsiaaltöötaja osaleb HEV õpilaste väljaselgitamisel, tegeleb nende peredega, abistab õpilasi isiklike ja sotsiaalsete probleemide lahendamisel ja jälgib koolikohustuse täitmist. Sotsiaaltöötaja osutab abi HEV õpilaste klassikollektiiviga kohanemisel, teeb koostöös personaliga ennetavat tööd koolikiusamise valdkonnas ja abistab konfliktsituatsioonide väljaselgitamisel ja lahendamisel. Vajadusel esindab sotsiaaltöötaja HEV õpilasi väljaspool kooli. Alaealiste komisjoni töös osalemine

2.3.2. Psühholoog

Psühholoog nõustab ja abistab klassijuhatajaid õpilase HEV küsimustes ja õpilase individuaalsuse väljaselgitamisel. Vastavalt vajadusele osaleb psühholoog HEV-alastes vestlusringides ja nõustab lapsevanemaid HEV küsimustes. Vajadusel esindab psühholoog HEV õpilasi väljaspool kooli. Psühholoog vastutab HEV õpilasi puudutavate konsultatiivsete otsuste säilitamise ja juhtkonnale tugisüsteemide määramiseks vajaliku teabe edastamise eest.

2.3.3. Logopeed

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa õppekava omandamisele. Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks. Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks. Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad põhikooliosa õpilased. Logopeed osaleb õpilase individuaalsuse kaardi (ÕIK) täitmisel.

2.3.4. Õpiabirühma õpetaja

Õpiabirühma õpetaja osaleb töökoosolekul, nõustab lapsevanemat erivajadusega õpilase arendamisel ja tema toimetuleku toetamisel.

Koostöös klassiõpetaja, aineõpetaja ja teiste spetsialistidega teeb õpiabirühma õpetaja ettepanekuid õpiabi vajavate õpilaste suunamiseks õpiabi rühma, koostab vajalikud töökavad, valib sobiva õppemetoodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist, aitab luua erinevate õppeainete vahelisi seoseid ning suunab kasutama õpilasele sobivaid strateegiaid õppematerjali omandamiseks.

Õpiabirühma õpetaja hoiab end kursis õpilase õpitulemustega, osaleb vajadusel koostöös aineõpetajaga õpilase hinnete kujundamisel, individuaalse õppekava (IÕK) koostamisel ning rakendamisel. Osaleb õpilase individuaalsuse kaardi (ÕIK) täitmisel.

2.3.5. Abiõpetaja

Abiõpetaja abistab tervise-, õpi -ja käitumisprobleemidega õpilasi, kes vajavad suunamist ainetunnis või koolipäeva vältel. Abiõpetaja töötab erivajadustega (sh eesti keelest erineva koduse keelega lapsed) õpilastega koostöös õpetajaga, tagamaks õppeprotsessi efektiivsus tunnisituatsioonis.

2.3.6. Pikapäevarühma kasvataja

Pikapäevarühma kasvataja suunab tegevusi vastavalt pikapäevarühma päevakavale: õppimine koos puhkepausidega ja ringides osalemisega.

3. HEV õpilase abistamise võimalused

3.1. Pikapäevarühm

Pikapäevarühma eesmärgiks on õpetajapoolse toetuse ja õpiabi pakkumine väljaspool ainetundi ning õpilase individuaalsuse väljaselgitamine, õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine. Pikapäeva rühma kasvataja suunab kodutööde tegemist. Tegeletakse erinevate tegevustega vastavalt pikapäevarühma päevakavale: õppimine koos puhkepausidega ja ringides osalemisega. Erilist rõhku pannakse eesti keelest erineva koduse keelega õpilaste abistamisele kodutööde tegemisel.

3.2. Õpiabirühmad

Õpiabirühma määratakse laps tugisüsteemi koordinaatori ettepanekul direktori otsusega pärast ÕIK I osas tehtud ettepanekute analüüsi. Õpiabi algatamisel vanema soovil esitab lapsevanem kirjaliku avalduse direktorile. Direktor edastab avalduse HEV koordinaatorile. Õpiabirühma eesmärk on toetada pikaajaliste või püsivate spetsiifiliste õpiraskustega 1. - 9. klassi õpilasi. Õpiabirühma tunde on I – III kooliastmes kõigides klassides vähemalt üks tund nädalas. Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest. Õpiabirühma tunnid viiakse läbi õppetöö välisel ajal, erandjuhul aga ka ainetunni ajal. Huvitegevus toimub õpiabirühma tundide järgselt. Õpiabirühma õpetaja põhjendatud ettepanekul, koostöös aineõpetaja ja HEV koordinaatoriga võib kool rakendada õpilasele teatud ainetes individuaalset hindamist. Kallavere Keskkoolis tegutsevad järgnevad õpiabirühmad: õpiabirühmad ainealase õpiabi osutamiseks (1.-9. klassis), logopeediline abi (1.-9. klassis). Õpiabitundides kujundatakse ja arendatakse õpi- ja kognitiivseid oskusi, korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ning kirjalikku kõnet, kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil ainealaseid pädevusi ja õpivilumusi. Tunnid toimuvad vastavalt kinnitatud tunni- ning tööplaanile. Õpiabi viib läbi vastava ettevalmistusega spetsialist.

3.3. Koduõpe

Koduõpe on õppe korraldamine õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase vanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume. Haridusliku erivajadusega õpilasele rakendatakse koduõpet tulenevalt tema terviseseisundis.

3.4. Konsultatsioonitunnid

Kõikidel õpetajatel on üks kord nädalas õpilaste järelaitamiseks ja – vastamiseks mõeldud konsultatsioonitund.

3.5. Individuaalne õppekava

Kui eelpoolnimetatud meetmed pole andnud soovitud tulemusi ja/ või vajalike muudatuste ning kohandustega kaasneb nädalakoormuse ja õppe intensiivsuse kahanemine/suurenemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava (edaspidi IÕK). Selle koostamisest võtavad osa kõik lapsega tegelevad pedagoogid: klassijuhataja/klassiõpetaja, aineõpetaja, õpiabirühma õpetaja/koduõppe õpetaja või juhendaja. Protsessi kaasatakse ka lapsevanemad.

Tavaliselt on IÕK vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks, õpisisu vähendamiseks, suurendamiseks või hindamisaluste muutmiseks.

Individuaalse õppekava rakendamise tingimused fikseeritakse kirjalikult õpilase individuaalsuse kaardil.

Enamasti on IÕK vajalik miinimumtulemuse saavutamiseks, kui õpiabirühmades osalemine ei ole viinud soovitud tulemini. Aine piires IÕK koostatakse aineõpetaja poolt (vajadusel koostöös tugisüsteemiga). Kui õpilane vajab individuaalset õppekava kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisestest uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalsuse kaardil (ÕIK). Sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja individuaalse õppekava konkreetses aines.

Kui õpilane vajab IÕK-d paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul tuleb õpilane suunata lisauuringutele ja nõustamiskomisjoni, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

4. HEV õpilase abistamise protsess

4.1. Abivajaja märkamine

Õpilase esmane abistaja ja tema erivajaduse märkaja on õpetaja. Klassiõpetajal on soovitav koostöös lapsevanemaga välja selgitada õpilase kooliga seotud erisused ja erivajadused. Rehabilitatsiooniplaani olemasolu korral annab lapsevanem sellest teada klassijuhatajale või HEV koordinaatorile. Kooli astuja puhul tutvuvad klassijuhataja koolivalmiduse kaardiga. Vajadusel tutvustab klassijuhataja koolivalmiduse kaardi sisu tugispetsialistidele.

Õpiabi vajavatele õpilastele võimaldatakse osalemine pikapäevarühmas ja/või konsultatsioonitundides. Õpiabi osutamiseks teeb aineõpetaja koostööd abiõpetaja, õpiabirühma õpetaja ja logopeediga, kes aitavad tõhustada tööd sobiva õppematerjali leidmisel ning individuaalsete võtete valikul.

Käitumis- ja sotsiaalsete probleemide korral toimub koostöö sotsiaaltöötaja ja psühholoogiga.

4.2. Tugisüsteemide töökoosolek

Õpetajat abistavad kooli tugispetsialistid, kes jälgivad õpilase arengut ja erivajadusi valdkonnapõhiselt. Hariduslike erivajaduste ja eriõpetuse küsimusi käsitletakse tugisüsteemi töökoosolekutel vähemalt üks kord õppeveerandis. Ettepanekuid teemade käsitlemiseks võivad teha kõik õpetajad, taotlus esitatakse kirjalikult. Koostöö tulemusena määratakse või täpsustatakse õpilasele vajalik tugisüsteem.

Probleemsete õpilastega tegelemiseks toimuvad igal veerandil Kasvatuse Nõukoja koosolekud.

4.3. Õpilase individuaalsuse kaardi (ÕIK) koostamine

Kui vaatamata abile (abi tunnis, pikapäevarühm, konsultatsioonitunnid, nõustamine, vestlused vanemaga jms) on õpilasel ikka õpiraskused informeerib aineõpetaja klassijuhatajat, kes võtab edasiste meetmete rakendamiseks ühendust HEV koordinaatoriga, et otsustada lisameetmete rakendamine kooli tasandil.

Tõhusamate meetmete rakendamisel (õpiabirühm, tugikava) täidetakse ÕIK I tasand. Kaardi kasutuselevõttust ja tugimeetmete rakendamisest informeeritakse lapsevanemat.

ÕIK II tasand võetakse kasutusele, kui õpilane vajab suunamist nõustamiskomisjoni.

4.4. Andekas laps ja erivajadus

Andeka lapse väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, ringijuhid, tugisüsteemi spetsialistid ja klassijuhatajad.

- lisatöö ainetunnis
 - keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded,
 - kaasahaaramisvõimalused ainetundides (õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama, tasemelt tugevamaid ja loovuse rakendamist nõudvaid ülesandeid lahendama)
- tunniväline toetamine:
 - õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest
 - tunniväline tegevus (individuaalsed konsultatsioonid jms)
 - ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms
 - osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel
 - huvikool (Maardu Kunstide Kool)
 - teaduskool (Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool)
 - projektiõpe
 - loovtööd
 - sport (Ühendus Maardu Sport)
 - iseseisev töö raamatukogus või juhendaja juures
 - lisalektüüri lugemine populaarteaduslikest raamatutest, teaduskirjandusest ja perioodikast

Andekate õpilaste puhul rakendatakse vajadusel individuaalset õppekava.

4.5. Koostöö eriarstiga

Koostöö eriarstiga toimub lapsevanema vahendusel.

Eriarstile suunamise soovitus teeb lapsevanemale teatavaks klassijuhataja või koordinaator. Samas teavitatakse lapsevanemat koolipoolse kokkuvõtte koostamise vajadusest.

Lapsevanema taotlusel väljastatakse lapsevanemale kokkuvõtte õpilase õppimisest ja toimetulekust koolis. Kokkuvõtte koostamisel osalevad klassijuhataja ja tugisüsteemi spetsialistid, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid.

Klassijuhataja hoiab end kursis uuringute kulgemisega. Eriarstilt saadud otsusest teavitab lapsevanem klassijuhatajat või koordinaatorit. Lepitakse kokku koolile tagasiside andmine ja vajadusel vestlusring.

Eriarsti väljastatud tõendeid ja konsultatiivseid otsuseid säilitab psühholoog lukustatud kapis. Infot rehabilitatsiooniplaani olemasolust edastab lapsevanem.

4.6. Nõustamiskomisjoni suunamine

Suunamine komisjoni toimub hariduslike erivajadustega isikute õppe ja kasvatuse korraldamiseks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses loetletud juhtudel, samuti juhul, kui õpiabi/ logopeediline abi või IÕK ei ole andnud soovitud tulemusi.

Õpilase suunamisel nõustamiskomisjoni esitab lapsevanem nõustamiskomisjonile järgmised dokumendid:

1. õpilase isikut tõendava dokumendi (selle puudumisel sünnitunnistuse või tõendi) ära kiri või väljavõte;
2. kui taotluse esitab vanem, siis vanema isikut tõendava dokumendi ära kiri või väljavõte;

3. õpilase individuaalsuse kaart (ÕIK 2 tasand);
4. kooli koostatud ülevaade eelnevate õppeaastate õpitulemustest ja klassitunnistuse ära kiri;
5. perearsti ja eriarsti või muu spetsialisti hinnang, kui see on vajalik haridusliku erivajaduse täpsustamiseks, et nõustamiskomisjon saaks soovitada sobilikku rakendatavat meetet;
6. rehabilitatsiooniplaani olemasolul selle ära kiri.

Nõustamiskomisjon võib vajadusel nõuda täiendavaid dokumente ja spetsialistide hinnanguid õpilase arengu täpsustamiseks.

Pärast nõustamiskomisjoni soovitusi kutsutakse lapsevanem nõupidamisele, et leppida kokku soovitatud meetme rakendamise tingimused.

4.7. Kokkuvõtete tegemine õpiabi tõhususest

Õpiabi ja teiste meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas ÕIK-I õpilase arengut, toimetulekut ja soovitusi. Kõik sissekanded fikseeritakse kuupäevaliselt. Perioodi lõpul ühisel töökoosolekul hindavad HEV koordineerija, õpetajad ja tugispetsialistid meetmete tõhusust või järgnevate meetmete rakendamist. Kokkuvõtte fikseeritakse ÕIK-I.

LISAD

Lisa 1 ÕIK I tasand

Lisa 2 ÕIK II tasand